

Høringsnotat

Endringer i forskrift om netregulering og energimarkedet (tilknytning av uttak med vilkår om utkobling eller redusert strømforsyning)

1. Bakgrunn

Departementet foreslår endringer i forskrift om netregulering og energimarkedet (NEM) hvor det åpnes for at nettselskap og en uttakskunde kan inngå avtale om nettilknytning med vilkår om at kunden kan kobles ut eller gis redusert forsyning i gitte situasjoner. Forslaget gjør ingen endring i uttakskundenes rett til tilknytning uten vilkår. Forslaget innebærer at det kan inngås bilaterale avtaler mellom nettselskapet og uttakskunden dersom begge parter ønsker det.

Nye typer uttaks kunder som for eksempel ferger, datasenter og petroleumsinstallasjoner ønsker tilknytning til strømmettet. Disse har i mange tilfeller egen reserveløsning. De ønsker ofte rask avklaring om tilknytning, og etterspør muligheten for å tilknytte seg med vilkår om utkobling eller reduksjon i forbruket i gitte situasjoner, fremfor å betale anleggsbidrag for nettinvesteringer. I mange tilfeller vil nettselskapet kunne gi raskere tilknytning forutsatt at sluttbrukeren kan kobles ut eller redusere sitt forbruk når det ut fra driftsmessige forhold er nødvendig.

Forslaget vil legge rette for at nye tilknytninger av forbruk eller forbruksøkninger kan gjennomføres uten at det er nødvendig å investere i nettanlegg for at tilknytningen skal være driftsmessig forsvarlig. Gevinsten for nettselskapet og sluttbrukeren er at man unngår kostnaden ved å investere i nett.

2. Gjeldende rett

Leveringsplikten og tilknytningsplikten innebærer at alle nettselskap med henholdsvis område- eller anleggskonsesjon har en plikt til å tilby alle som ønsker det tilgang til strømmettet, jf. energiloven §§ 3-3 og 3-4, og om nødvendig investere i nytt nett. Plikten gjelder også når allerede tilknyttet forbruk ønsker å gjennomføre en forbruksøkning. NEM §§ 3-1 og 3-2 har utdypende bestemmelser.

Det enkelte nettselskap må vurdere om det er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning eller tillate forbruksøkning i eksisterende nett, eller om det er nødvendig å investere i nettet. Ved behov for nettinvesteringer og dersom uttakskunden godtar å betale anleggsbidrag, plikter nettselskapet å gjøre investeringer for å knytte til uttakskunden eller tillate forbruksøkningen.

Etter dagens regelverk må nettet dimensjoneres for å håndtere uttaket til kunden i alle tilfeller. Det gjelder også dersom behovet for nettinvesteringen kun oppstår i et begrenset antall timer eller i spesifikke situasjoner. Nettselskapet og uttakskunden kan i dag ikke inngå avtaler om tilknytning med vilkår om utkobling eller redusert forsyning som et permanent alternativ til nettinvesteringer. Det er i dag kun mulig å inngå avtaler om tilknytning på vilkår i en begrenset periode frem til nødvendige nettinvesteringer er gjennomført og tilknytningen er driftsmessig forsvarlig.

Fra 1. november 2019 ble det åpnet for at nettselskap og produsent som alternativ til å investere i nett dimensjonert for full produksjon til enhver tid, kan inngå tilknytningsavtale

med vilkår om produksjonsbegrensning. Dette er presisert i NEM § 3-3 tredje ledd. Forutsetningen for å inngå slike avtaler er at begge parter er enige. Nettselskapet må vurdere behovet for og nytten av slike avtaler fra sak til sak, men må kunne dokumentere likebehandling mellom ellers like tilfeller. I dag er det ikke anledning til å inngå tilsvarende avtaler ved tilknytning av uttakskunder.

3. Forslag til nye bestemmelser i NEM

Departementet foreslår en endring i § 3-1 og § 3-2 i NEM-forskriften som åpner for at nettselskap og sluttbruker kan inngå avtale med vilkår om utkobling eller reduksjon i forbruket som alternativ til nettinvesteringer for å sikre at tilknytningen er driftsmessig forsvarlig. Muligheten til å inngå slike avtaler kan bidra til å unngå eller utsette nettinvesteringer. For å håndtere begrenset nettkapasitet eller spesifikke situasjoner i drift, kan sluttbrukeren isteden tilknyttes på vilkår om utkobling eller redusert forsyning.

3.1 Avtale om tilknytning med vilkår om utkobling eller redusert forbruk

En forutsetning for at nettselskap og uttakskunde skal kunne inngå en avtale om tilknytning med vilkår om utkobling eller reduksjon som et alternativ til nettinvesteringer, er at begge parter er enige. Nettselskapet skal informere uttakskunden om muligheten til å inngå avtale om tilknytning med vilkår om begrensning i forbruket, men hverken nettselskapet eller uttakskunden kan kreve at det inngås en slik avtale. Nettselskapet må til enhver tid sikre at selskapet vil være i stand til å ivareta driften av nettet på en tilfredsstillende måte. Dersom uttakskunden ønsker tilknytning uten avtale som nevnt og er villig til å betale anleggsbidrag, kan ikke nettselskapet nekte å tilknytte kunden og gjennomføre nødvendige nettinvesteringer.

I avtale om tilknytning med vilkår om begrensning må det fremgå i hvilke konkrete tilfeller slik begrensning, dvs. utkobling av eller reduksjon i forbruket, kan skje. Utkobling eller reduksjon som følger av avtalte vilkår for tilknytning skal gjøres uten kompensasjon for uttakskunden, som for eksempel redusert nettleie.

Avtaler om tilknytning med vilkår om begrensning må tydelig spesifisere rettighetene og pliktene til både nettselskap og kunde. Dermed vil det også komme tydelig frem for begge parter hva som er konsekvensen av å inngå en slik avtale.

Uttakskunder som velger å tilknytte seg på vilkår om utkobling eller redusert forsyning i gitte situasjoner som et alternativ til nettinvesteringer, har mulighet til å inngå en slik avtale fordi forbruket er fleksibelt. Disse kundene skal også for eksempel kunne delta i en ordning med utkoblbart forbruk på de vilkårene som gjelder for en slik ordning dersom nettselskapet tilbyr denne ordningen til sine kunder, men da må dette eventuelt komme som et eget tillegg til en avtale om tilknytning med vilkår. Forslaget om en ordning med avtaler om tilknytning med vilkår om utkobling eller redusert forbruk og ordningen med tariff for utkoblbart forbruk er to ulike ordninger.

3.2 Virkninger for KILE (Kvalitetsjusterte inntektsrammer for ikke levert energi)

Avtaler om tilknytning med vilkår om begrensning må sees på som en avtale om at det i spesifikke tilfeller ikke er avtalt levering. Ved utkobling av kunden i tråd med det som er avtalt vil det derfor ikke være snakk om avbrutt levering. Nettselskapet skal derfor heller ikke beregne ILE (ikke levert energi) eller KILE for utkoblinger i tråd med vilkårene for tilknytningen.

For utkoblinger som ikke skyldes forhold som er direkte avtalt i vilkårene for tilknytning, vil regelverket om KILE gjelde som i dag også for uttakskunder som får tilknytning på vilkår om utkobling eller reduksjon i forbruket. Dette innebærer at det skal beregnes KILE for avbrudd hos kunden i henhold til kostnadsfunksjonene i forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen (kontrollforskriften) § 9-2 eller som individuelle avtaler om direkte utbetaling i henhold til § 9-3. Avtalte satser skal være basert på forventede kostnader som påføres kunden som følge av et avbrudd.

3.3 Anleggsbidrag

Dersom en kunde som har fått tilknytning på vilkår om utkobling eller reduksjon i forbruket på et senere tidspunkt likevel ønsker tilknytning uten vilkår, og dette fører til at det må investeres i nett, skal nettselskapet kreve anleggsbidrag etter gjeldende regelverk, dvs. kapittel 16 i kontrollforskriften. Kundens ønske om tilknytning vil i slike tilfeller være å regne som en forbruksøkning eller et ønske om bedre leveringskvalitet.

Det presiseres at slike avtaler vil gjelde mellom det aktuelle nettselskapet og uttakskunden som har inngått avtalen. Dersom anlegget for uttak som har fått tilknytning med vilkår om begrensning på et senere tidspunkt overdras til en ny kunde som ønsker tilknytning uten vilkår, vil det utløse behov for nettinvesteringer.

Dersom nettselskapet uansett må investere i nettanlegg for å tilknytte andre uttakskunder, skal 10-årsregelen, jf. kontrollforskriften § 16-8, annet ledd og § 16-9, fjerde ledd, gjelde for uttakskunden som har inngått avtale om tilknytning med vilkår om begrensning. Dersom en slik kunde ønsker tilknytning uten nevnte vilkår før det er gått 10 år skal nettselskapet kreve anleggsbidrag.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet mener at forslaget vil legge til rette for nye tilknytninger av forbruk samt at forbruksøkninger kan gjennomføres uten at det er nødvendig å investere i nettanlegg for at tilknytningen skal være driftsmessig forsvarlig. I de tilfellene nettselskap og uttakskunde blir enige om vilkår, vil gevinsten for både nettselskapet og kunde være at man unngår kostnaden ved å investere i nett.

Generelt vil forslaget bidra til bedre utnyttelsen av eksisterende infrastruktur. Elektrifiseringsprosjekter som i dag ikke blir realisert på grunn av høye kostnader til nettinvesteringer, kan realiseres. I tillegg vil noen elektrifiseringsprosjekter kunne realiseres raskere.

For nettselskapet kan tilknytninger med vilkår om utkobling eller redusert forbruk føre til økte kostnader til oppfølging av denne typer kunder for å sikre at tilknytningen er driftsmessig forsvarlig. For uttakskunder vil det å få tilknytning til nettet med vilkår om begrensning, dvs. utkobling av eller reduksjon i forbruket, kunne innebære kostnader når begrensningen iverksettes. Avtaler om tilknytning med vilkår om begrensning er frivillig for begge parter, og partene kan selv vurdere om nytten overstiger kostnaden.

5. Forslag til forskriftstekst

Forskrift om endring av forskrift om netregulering og energimarkedet

Fastsatt av Olje- og energidepartementet [dato] med hjemmel i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6.

I

I forskrift 24. oktober 2019 nr. 1413 om netregulering og energimarkedet gjøres følgende endringer:

§ 3-1 nytt tredje ledd skal lyde

Et nettselskap og en uttakskunde kan inngå en avtale om tilknytning med vilkår om utkobling eller begrensning i forbruket. Det skal ikke gis kompensasjon til uttakskunden ved inngåelse av slik avtale eller ved utkobling eller begrensning i forbruket i henhold til avtalen.

§ 3-1 nåværende tredje og fjerde ledd blir nytt fjerde og femte ledd.

§ 3-2 nytt tredje ledd skal lyde

Et nettselskap og en uttakskunde kan inngå en avtale om tilknytning med vilkår om utkobling eller begrensning i forbruket. Det skal ikke gis kompensasjon til uttakskunden ved inngåelse av slik avtale eller ved utkobling eller begrensning i forbruket i henhold til avtalen.

Nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir nytt fjerde, femte og sjette ledd.

II

Endringen trer i kraft xxxx.